

Stanowisko komitetów naukowych PAN w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw z dnia 15 lipca 2024 r.

Komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk, uprawnione statutowo do zabierania głosu w sprawach istotnych dla nauki, edukacji, kultury i społeczeństwa, z niepokojem przyjmują zapisy projektu ustawy o zmianie ustawy o PAN oraz niektórych innych ustaw z dnia 15 lipca 2024 r. Skupiając w swoim gronie ekspertów wywodzących się z korporacji PAN, jak i spoza niej, komitety naukowe wielokrotnie służyły pomocą instytucjom Rzeczypospolitej w realizacji ich działań. Podstawą tej misji jest funkcjonowanie komitetów jako samorządnej reprezentacji uczonych z danej dyscypliny wyłanianych w wyniku powszechnych i demokratycznych wyborów.

Z tego względu, komitety naukowe przedkładające niniejsze stanowisko stanowczo sprzeciwiają się projektowanemu brzmieniu art. 35 ustawy o Polskiej Akademii Nauk. W noweli ustawy demokratyczne wybory członków komitetów naukowych proponuje się zastąpić delegowaniem ich przez instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki (art. 1 pkt 22). W naszej opinii proponowane rozwiązanie przeczy idei komitetów naukowych będących „samorządną reprezentacją dyscypliny naukowej (...) służącą integrowaniu naukowców z całego kraju” zapisanej w art. 1 pkt 21 projektu ustawy z dnia 15 lipca 2024 r. Co więcej, projektowana zmiana sposobu wyboru członków komitetów naukowych doprowadzi do ograniczenia aktywności eksperckiej środowiska naukowego oraz niezwykle cennej współpracy między PAN i uczelniami wyższymi, a w konsekwencji do marginalizacji i zniszczenia dotychczasowego dorobku komitetów.

Sprzeciwiamy się także skróceniu kadencji obecnie działających komitetów, wybranych w ubiegłym roku (art. 19 ust. 1 projektu ustawy). Wprowadzenie takiego rozwiązania będzie jawnym sygnałem delegitymizacji demokratycznego wyboru dokonanego przez środowisko naukowe.

Postulujemy do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o wycofanie się z niedemokratycznych propozycji przedstawionych w przywoływanym projekcie ustawy. Uważamy, że zachowanie dobrej tradycji i demokratycznych zasad wyborów do komitetów naukowych jest niezbędne dla dalszego funkcjonowania Polskiej Akademii Nauk, jako instytucji cieszącej się zaufaniem i szacunkiem w krajowym i międzynarodowym środowisku uczonych. Z tego względu apelujemy o pozostawienie art. 35 ust. 1 ustawy o Polskiej Akademii Nauk w dotychczasowym brzmieniu. Ponadto postulujemy, by składy i formuła obecnie działających komitetów zostały zachowane do końca ich kadencji.

Niniejsze stanowisko nie odnosi się do innych kontrowersyjnych zapisów projektu nowelizacji ustawy o PAN, które nie dotyczą bezpośrednio komitetów naukowych.